

OBJECTIUS

- Identificar i analitzar críticament els missatges quotidians que contribueixen a la reproducció dels mandats de gènere i el racisme.
- Identificar actituds i conductes homòfobes i racistes presents en el nostre context.
- Reflexionar sobre com la pressió de grup afavoreix la reproducció de les complicitats masclistes i el racisme.

PERSONES DESTINATÀRIES

- Joves de 14 anys a 21 anys.

FITXA TÈCNICA

- Títol original: A Escondidas.
- Direcció: Mikel Rueda.
- Producció: Baleuko / ETB, 2014.
- Durada: 88 min.

CONCEPTES CLAU

- Racisme.
- Masclisme.
- Pressió de grup.
- Masculinitat tòxica.
- Diversitat sexual.

A ESCONDIDAS

Cinefòrum sexualitat i racisme

SINOPSIS

Ibrahim, un noi marroquí de 16 anys, camina sol i desorientat per una carretera dels afores d'una gran ciutat. Sap que en dos dies l'expulsaran del país, així que agafa la seva bossa i s'escapa. No té a on anar. En una discoteca, Rafa, un noi espanyol de 15 anys, està dels nervis perquè no es creu capaç de satisfer el que espera d'ell la noia que l'acompanya. Els destins d'Ibrahim i Rafa es creuen, i la influència que exerceix l'un sobre l'altre serà tal que començaran a sentir coses que no podran controlar.

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

A partir d'aquesta pel·lícula podem treballar temes relacionats amb el gènere, la sexualitat i el racisme. Aquestes temàtiques es creuen de manera molt hàbil en el film, donant lloc a la possibilitat de generar reflexions que vagin més enllà de les representacions clàssiques de l'adolescència i el desig homosexual.

1. Per iniciar la reflexió, podem llançar algunes preguntes: Per què us sembla que la pel·lícula es titula "A escondidas"? Qui s'ha d'amagar? Per què?

A continuació, reproduïm un text del director que pot ajudar en el procés de reflexió col·lectiva. El text complet es troba disponible a <http://www.cinespagnol-nantes.com/documents-festival/enseignants/DP-A-escondidas-2015.pdf>

“Si ets immigrant, tots et recomanen que no cridis molt l'atenció, que no destaquis, perquè si ho fas, això no agradarà, i llavors el teu futur al país estarà més que difícil. Si ets immigrant el que la societat espera de tu és que facis el treball brut i desapareguis, i com menys sàpiguen, més tranquils i feliços viuran ells. Si ets homosexual la premissa, és la mateixa. Fes el que vulguis, però mai de cara a fora. Mai cridis l'atenció, no mostris els teus sentiments en públic, no fos cas que ofenguis a algú. No se t'acudeixi fer-te un petó amb un altre noi al carrer. Et deixem fer-ho, sí, però en la teva intimitat. I és així com viuen els nostres protagonistes, ocultant en tot moment les seves vides als altres. Tractant de no cridar l'atenció en excés. Intentant dissimular el que senten. I, sobretot, vivint al marge dels altres: A escondidas”

Sexualitat i racisme

El Rafa i l'Ibra són gais? Bisexuals? Heterosexuals que s'han enamorat d'algú del seu mateix sexe? Són molt col·legues i estan confosos?

La idea d'aquestes preguntes és reflexionar sobre la diversitat sexual i treballar els prejudicis racistes. No podem saber la identitat del Rafa i de l'Ibra, perquè és una cosa que només ells poden decidir. I tant si és el cas com si no, totes les persones poden canviar amb el temps ja que la identitat és fluida i no una qüestió essencial.

És interessant que els dos protagonistes trenquen amb l'estereotip que els nois gais tenen “ploma” o són poc masculins. Igualment, no està de més dir que tenir “ploma” no és res dolent!

Hem d'evitar que es produeixi un debat racista al grup. És important entendre que voler reduir l'essència a cultures o països sencers i dir que alguns són més masclistes o homòfobs contribueix a reproduir el racisme. Aquestes dinàmiques poden conduir-nos a pensar que en el nostre context tot està resolt en relació a l'homofòbia, o fins i tot que és un problema important.

Si es produeixen comentaris com els anteriorment comentats, la persona dinamitzadora conduirà el debat i la reflexió sobre les violències que tenen lloc en el nostre context, que no són poques. Deixarem de costat el debat de les violències LGTBfòbiques a altres parts del món, i incidirem en les que es produeixen a la nostra quotidianitat.

Algunes preguntes que podem formular són: Com són les violències homòfobes aquí? I les violències racistes? Què podem fer per evitar les violències que vivim? Com transformem el que no ens agrada?

Sexualitat i masculinitat

Com se sent el Rafa en relació amb la Marta? Li ve de gust compartir intimitat amb ella? L'ajuda la pressió del seu grup de col·legues?

Aquestes preguntes poden ajudar a reflexionar sobre les emocions, els nervis i les inseguretats que poden sorgir en les primeres experiències compartint sexualitat amb altres persones. També permeten abordar els estereotips de gènere en l'àmbit sexual, associats a la masculinitat (estar a l'altura, ser experts en sexualitat i estar sempre disposats).

És també interessant reflexionar sobre la pressió de grup perquè aquests estereotips es compleixin i de com aquesta pressió canvia quan el Rafa es relaciona amb el seu amic Guille fora del grup de col·legues (per exemple, Guille li diu que no es preocupi, que pot practicar amb el mirall).

Complicitats masclistes i racisme

En relació amb el grup de col·legues... Tothom fa i diu el que vol quan estan en grup? Per què no? Quines situacions recordeu en les que algú fa o diu alguna cosa que no vol fer o dir?

La idea és poder parlar de la pressió de grup i els seus efectes. Podem partir de situacions de la pel·lícula (quan el Rafa es fa un petó amb la Marta sense voler-lo fer, quan enxampen al Rafa i a l'Ibra al local i Guille no els defensa, quan el Rafa es troba amb el grup i li pregunten si ha quedat amb l'Ibra i ell respon amb un comentari racista), per reflexionar sobre per què existeix aquesta pressió de grup: les ganes d'encaixar, de sentir-se part del grup i les conseqüències negatives.

A la pel·lícula hi ha un líder al qual tothom segueix. Com fa sentir a les altres persones? Per què?

La intenció amb aquestes preguntes és reflexionar sobre el personatge del Javi, sobre la seva manera de relacionar-se a través de menysprear als altres, i de com continua sent el líder del grup perquè la resta ho permet, contribuint a les complicitats masclistes i racistes. És interessant assenyalar l'homofòbia i el racisme presents en tot el que diu aquest personatge, i com tots dos discursos segueixen un mecanisme de violència: menysprear a altres persones basant-se en una suposada superioritat.

El racisme i el masclisme estan molt presents en aquest personatge. No obstant això, ningú està lliure de prejudicis i estereotips! Cap persona està exempta de les estructures desiguals del poder. De fet, fins i tot podem tenir prejudicis cap a nosaltres mateixos, que és el que anomenem opressió internalitzada. Per exemple, les dones, pel simple fet de ser dones, no estan exemptes del masclisme, perquè les han educat i socialitzat en un sistema masclista, i el mateix podem dir del racisme o d'altres formes de discriminació. Prendre consciència que tenim creences, estereotips i prejudicis racistes, masclistes i cisheteronormatius és una de les estratègies per contribuir a erradicar les violències estructurals.

La importància de l'amistat

Qui tenen amistat realment a la pel·lícula? Com es nota? Què és per a vosaltres un/a/i col·lega? Per què és tan important?

Partint d'algunes situacions de la pel·lícula (quan l'Ibra defensa al Said davant la policia, o quan el Guille diu al Rafa que se sent malament per no haver-li donat suport), reflexionarem sobre la importància de les amistats per al suport mutu i l'acompanyament emocional, més enllà de l'interès individual.

+ INFORMACIÓ

[Jóvenes y miradas diversas. Guía para una educación afectivo-sexual con mirada interseccional](#)

Generalitat de Catalunya, Departament de Drets Socials. 2022.